

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในประชาคมอาเซียนจัดได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก (ภัทรวิทย์ อยู่วัฒนะ, 2555) จากการสำรวจเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยพบว่า ประเทศไทยมีความตระหนักรู้ในเรื่องอาเซียนที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 8 คิดเป็นร้อยละ 67 จากสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ (บัณฑิตย ศรีพุทธางกูร, 2555) ซึ่งประชาคมอาเซียนจะเกิดขึ้นได้เนื่องมาจากการศึกษา และการศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มั่นคงและยั่งยืนอย่างเท่าเทียมกัน การที่ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในประชาคมอาเซียนจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในเรื่องของการศึกษา รวมทั้งการปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตทั้งในด้านทักษะทางวิชาชีพและทักษะทางด้านภาษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา, 2554) ได้ประกาศจุดเน้นในการเป็นพลังขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจุดเน้น ข้อที่ 8 ได้เน้นในเรื่องของการพัฒนานักเรียน ครู และสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน จะเห็นได้ว่า การที่ยุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไปการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษาในปัจจุบันควรมีการปฏิรูป ซึ่งไม่ใช่มีการปฏิรูปแต่องค์กรแต่ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาและการเรียนการสอนของทั้งผู้บริหารและครูในสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาไทยไปสู่ประชาคมอาเซียน

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด เป็นวัยแห่งการวางรากฐาน การเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคตและเป็นช่วงเวลาที่เกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิต หน่วยงานภาครัฐได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีครูเป็นผู้ขับเคลื่อนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (ประภาพรพรณ เอี่ยมสุภาชิต, 2537) โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูปฐมวัย ที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของเด็ก ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะของครูปฐมวัยที่แตกต่างจากครูระดับอื่นๆ รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ และจะต้องมีความตระหนักรู้พร้อมเพื่อที่จะพัฒนาเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น บุคลิกภาพของครูจึงมีอิทธิพลต่อเด็ก ดังที่ อารี พันธมณี (2547) ได้กล่าวว่า การที่เด็กจะเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขในการเรียนรู้ได้ สิ่งสำคัญส่วนหนึ่งมาจากครู บุคลิกภาพและความพร้อมของครูมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะเด็กในวัยนี้มีการเรียนรู้และกระบวนการคิดเป็นขั้นตอนต่อเนื่องอย่างมีระบบ

จากสภาพและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและค้นหาคำตอบที่แน่ชัดว่าการที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลที่ได้อย่างไร และมีวิธีการอย่างไรในการที่จะเสริมสร้าง และพัฒนาศักยภาพในเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรในสายวิชาชีพครูให้มีความเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยที่จะก้าวเข้าสู่สังคมที่ต้องมีการแข่งขันกันเพิ่มมากขึ้นในประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ด้านการจัดการเรียนการสอนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านการประพฤติปฏิบัติตนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการจัดการศึกษาระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ด้านการจัดการเรียนการสอนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านการประพฤติปฏิบัติตนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

นิยามศัพท์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง ลักษณะที่ดีของครูอนุบาลที่ครูอนุบาลควรมีตามการรับรู้ของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ด้านการจัดการเรียนการสอนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และด้านการประพฤติปฏิบัติตนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน หมายถึง การแสดงออกของครูในเรื่องเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ และการรับรู้ที่มีต่อประชาคมอาเซียน

ด้านการจัดการเรียนการสอนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง พฤติกรรมในการนำความรู้ หลักการ วิชาการต่างๆ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน รวมทั้งความสามารถในการถ่ายทอดหรือใช้วิธีการต่างๆ ที่ทำให้เด็กได้รับ

ประสบการณ์ เกิดการเรียนรู้จากการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยทั้งการจัดกิจกรรม การใช้สื่อ อุปกรณ์และการประเมินพัฒนาการ

ด้านการประพฤติปฏิบัติตนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง การปฏิบัติที่ครู แสดงออกให้สังเกตเห็นได้ในเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมตนเองในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การรับรู้ของผู้บริหารและครู หมายถึง คำตอบของผู้บริหารและครูจากการตัดสินใจตอบข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ได้จากแบบสอบถาม

ผู้บริหารและครู หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายอนุบาล และครูที่จัดการศึกษาในโรงเรียนระดับอนุบาลซึ่งอยู่ในเขตภาคตะวันออก

สถานศึกษาในเขตภาคตะวันออก หมายถึง สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ในจังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดตราด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลวิจัยเป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคคลในการดำรงตำแหน่งครูปฐมวัยบนฐานของการเป็นประชาคมอาเซียน
2. นำเสนอบทความในรูปแบบต่างๆ เช่น การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหรือเอกสารสิ่งพิมพ์ในท้องถิ่น
3. พัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการเป็นครู เช่น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การจัดการเรียนรู้
4. สร้างเสริมกระบวนการพัฒนานักศึกษาคูครูปฐมวัย